

Raport

Finanse biur informacji gospodarczej w Polsce w latach 2007-2009

Warszawa, styczeń 2011 r.

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Podstawowe wielkości ekonomiczne	4
2.1. Wyniki finansowe	4
2.2. Przychody ze sprzedaży	5
2.3. Struktura przychodów	6
2.4. Straty z lat ubiegłych	7
2.5. Kapitały własne	8
2.6. Aktywa	9
2.7. Zatrudnienie	10
3. Wskaźniki efektywnościowe	11
3.1. Efektywność kapitałów własnych (ROE)	11
3.2. Efektywność zatrudnienia	11
3.3. Przychody na jeden raport	12
3.4. Zysk netto/strata na jeden raport	13
4. Wynagrodzenia	13
4.1. Wynagrodzenia ogółem	13
4.2. Wynagrodzenia zarządów	15
4.3. Wynagrodzenia Rad Nadzorczych	15
Notatki	16

1. Wstęp

W kwietniu 2008 roku dokonaliśmy oceny rozwoju polskiego rynku informacji gospodarczych. Ekspertyza tamta poświęcona była szerokiemu spektrum rozwoju rejestrów kredytowych w Polsce i na świecie. Dokonana została analiza tendencji światowych na tym rynku oraz tendencji na polskim rynku. Wykonana została analiza silnych i słabych stron polskiego rynku wymiany informacji o zobowiązaniach finansowych, wskazano na szanse, zagrożenia i perspektywy tego rynku w Polsce. Wskazano na potrzebne zmiany ustawowe regulujące sektor wymiany informacji o zobowiązaniach finansowych w Polsce. Zmiany takie zostały dokonane w 2010 roku. Były to dobre zmiany, ale ciągle niewystarczające.

W 2009 roku opublikowaliśmy pierwszy raport o finansach biur informacji gospodarczej w Polsce.

Ten raport jest drugim z serii o finansach biur informacji gospodarczej. Pokażemy w nim jak kształtowała się sytuacja finansowa polskich biur informacji gospodarczej (big) po szóstym roku od przyjęcia podstawy prawnej ich funkcjonowania¹. Analiza finansów biur informacji gospodarczej ograniczona będzie do tych rejestrów, które funkcjonują w oparciu o ustawę o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Analizy dokonamy głównie w oparciu o sprawozdania finansowe za 2009 rok trzech biur informacji gospodarczej, a mianowicie Europejskiego Rejestru Informacji Finansowych, InfoMonitora oraz Krajowego Rejestru Długów.

Raport wskazuje, że wyraźnym liderem jeśli chodzi o sytuację finansową i udział w rynku w branży wymiany informacji o zobowiązaniach finansowych w Polsce jest Krajowy Rejestr Długów. Stosunkowo słabą pozycję finansową i wysokie straty bieżące oraz straty z lat ubiegłych mają InfoMonitor i Europejski Rejestr Informacji Finansowych.

¹ Licząc od 2003 roku kiedy to powstała ustawa regulująca funkcjonowanie bigów.

Dla pełności obrazu trzeba dodać, że na polskim rynku podobną funkcję jak wymienione trzy biura prowadzą również: Biuro Informacji Kredytowej², Związek Banków Polskich oraz telefonie komórkowe, które prowadzą system wymiany informacji zwany ZONK. Działają one jednak w oparciu o inne podstawy prawne niż biura informacji gospodarczej.

Lata 2008 i 2009 były latami wyraźnego spowolnienia gospodarczego na świecie spowodowanego kryzysem na rynku kredytów hipotecznych w USA w roku 2007. Również europejska i polska gospodarka odczuły to spowolnienie w formie wyraźnego spadku tempa PKB, eksportu i inwestycji. Tempo wzrostu polskiego PKB spadło z 6,7% w 2007 roku do 4,8% w 2008 roku i 1,8% w 2009 roku.

Tak, jak cała polska gospodarka nie załamała się pod ciężarem kryzysu, również działalność bigów rozwijała się sukcesywnie, czego dowodem jest niniejszy raport obejmujący lata 2007-2009. Oczywiście nie wszystkie bigi zareagowały jednakowo na warunki kryzysu. Jak wynika z zaprezentowanych danych na KRD kryzys w ogóle nie zaznaczył swojego wpływu.

Gorzej było z InfoMonitor i ERIE. Ale tu można postawić tezę, że światowy kryzys niekoniecznie był przyczyną pogorszenia wyników. Wydaje się, co zostanie przedstawione w syntezie, że decydującą rolę odegrały tu wewnętrzne reguły prowadzenia biznesu.

W dalszej części raportu analizie poddane zostaną takie wielkości finansowe bigów jak: zyski, sprzedaż, aktywa, kapitały, zatrudnienie i wskaźniki efektywnościowe takie jak zwrot na kapitałach własnych, zyski na zatrudnionego, zyski na pojedynczy sprzedany raport.

2 W osobnym raporcie, że względu na nieporównywalność warunków działania i konkurencji, po raz pierwszy analizujemy sytuację finansową bankowego rejestru kredytowego jakim jest Biuro Informacji Kredytowej SA.

2. Podstawowe wielkości ekonomiczne

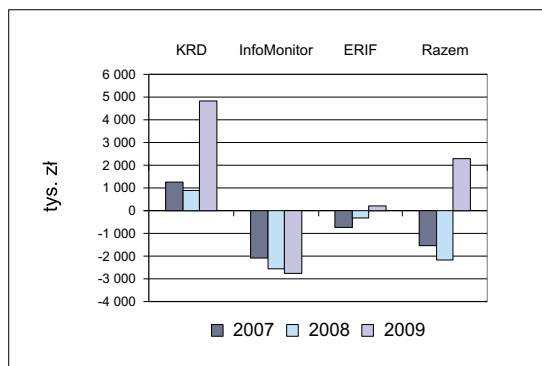
Analizę rozpoczniemy od podstawowej kategorii ekonomicznej, dla której funkcjonuje przedsiębiorstwo, czyli od zysków.

2.1. Wyniki finansowe

Bigi	2007	2008	2008/2007 dynam. w %	2009	2009/2008 dynam. w %
KRD	1 253	891	-29	4 779	536
InfoMonitor	-2 046	-2 602	27	-2 700	4
ERIF	-755	-356	-53	242	x
Razem	-1 548	-2 067	34	2 321	x

Tabela 1. Zyski/straty netto oraz ich dynamika w tys. zł

Wyniki finansowe biur informacji gospodarczej jako branży w 2009 roku poprawiły się znacząco w porównaniu z poprzednimi latami. Ogólny wynik ze straty w 2008 roku w wysokości 2 067 tys. zł przeistoczył się w zysk 2 321 tys. zł, **głównie dzięki KRD, którego zysk wzrósł ponad pięciokrotnie**. Tym razem również ERIF osiągnął zysk 242 tys. zł. Jedynie InfoMonitor poniósł stratę na poziomie 2008 roku (4% większą).

Rysunek 1. Zyski/straty netto bigów w latach 2007-2009

2.2. Przychody ze sprzedaży

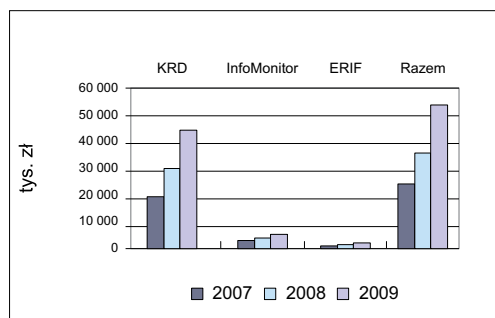
Przychody, głównie ze sprzedaży raportów, kształtowały się w bigach jak pokazano niżej.

Bigi	2007	2008	2008 / 2007 dynam. w %	Struktura przychodów % 2008	2009	2009 / 2008 dynam. w %	Struktura przychodów % 2009
KRD	20 782	30 349	46	83	45 958	51	84
InfoMonitor	3 833	4 741	24	13	6 599	39	12
ERIF	986	1 530	55	4	1 937	27	4
Razem	25 601	36 620	43	100	54 495	49	100

Tabela 2. Przychody ze sprzedaży w tys. zł

Cała branża biur informacji gospodarczej uzyskała przychody w wysokości 54,5 mln zł, co stanowi wzrost w porównaniu z 2008 rokiem o 49%. **Liderem w wielkości przychodów jest KRD.** Do niego należy 84% przychodów branży; osiągnął też w 2009 roku najwyższą dynamikę wzrostu (51%).

Najniższą dynamikę wzrostu osiągnął ERIF (27%), podczas gdy w 2008 roku miał najwyższą (55%).

Rysunek 2. Wielkość przychodów ze sprzedaży

Struktura przychodów w branży wykazuje minimalne zmiany. Jeszcze raz należy podkreślić dynamiczny rozwój branży (w 2008 roku o 43%, w 2009 roku o 49%), co świadczy o jej dużym potencjale rozwojowym.

2.3. Struktura przychodów

Warto kilka słów poświęcić strukturze przychodów bigów w latach 2008-2009. Otóż dużą część przychodów jeśli chodzi o InfoMonitor i ERIF pochodzi od jednostek powiązanych.

	2008 tys. zł	2009 tys. zł	Udział w przy- chodach ogółem w % w 2009	2009 / 2008 Dynami- ka %	2009 Struktura %
KRD	0	0	0%	0	0
InfoMonitor	2600	3601	76%	27,8%	76,9%
ERIF	600	1081	70%	44,5%	23,1%
Razem	3200	4682	13%	31,7%	100,0%

Tabela 3. Przychody od jednostek powiązanych w tys. zł

Przychody InfoMonitora od jednostek powiązanych w 2009 roku wyniosły blisko 3,6 mln zł, co stanowiło blisko 76% całości jego przychodów i był to przyrost o ok. 28% w stosunku do 2008 roku. Jednocześnie koszty InfoMonitora związane ze sprzedażą raportów do jednostki powiązanej (BIK) wyniosły w 2009 roku 1 158 tys. zł. W przypadku ERIF przychody od jednostek powiązanych wyniosły 1 081 tys. zł, co stanowiło 70% przychodów ERIF i oznacza wzrost w stosunku w 2009 roku w stosunku do 2008 roku o blisko 45%.

Według sprawozdania finansowego KRD nie posiadał przychodów od jednostek powiązanych.

Jak widać InfoMonitor jest na silnej „kroplówce” z podmiotem powiązanym, którym jest BIK. To samo można powiedzieć o ERIF, w tym przypadku podmiotem powiązanym jest firma Kruk zajmująca się windykacjami.

Należy pamiętać, że sprzedawanie usług jednostkom powiązanim – chociaż ułatwia życie, to niesie pewne ryzyka. Mianowicie firma sprzedająca do spółki córki lub spółki matki uzależnia swój wynik ekonomiczny od dobrej lub złej kondycji finansowej tych spółek powiązanych. Błędy biznesowe w którejs z tych spółek mogą uderzyć rykoszetem w spółkę powiązaną. Nie stoi ona bowiem do końca na własnych nogach – jej baza klientowska jest zbyt skoncentrowana w ramach „rodziny” spółek. Drugim problemem jest kwestia cen transakcyjnych między podmiotami powiązanymi. Jak dalej zobaczymy przychód na jeden raport w ramach branży jest w niektórych przypadkach bardzo rozbieżny. Może to być powodem zainteresowania władz podatkowych. Korzystnie na tle pozostałych bigów wyróżnia się KRD, który sprzedaje swoje usługi szerokiej rzeszy przedsiębiorców ze wszystkich branż uniezależniając w ten sposób swój wynik finansowy od kondycji poszczególnych firm czy branż, a z drugiej jako jedyny oferuje dzięki temu szeroki dostęp do zgromadzonych danych.

2.4. Straty z lat ubiegłych

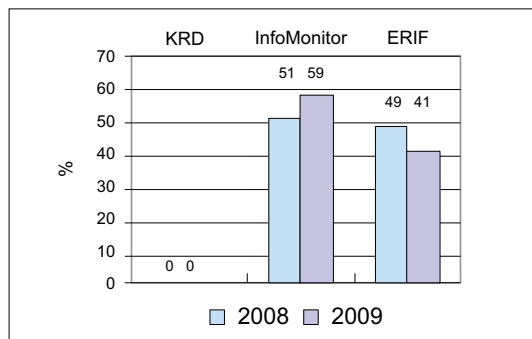
Ważne informacje nt. kondycji finansowej bigów zawarte są w danych nt. niepokrytych strat z lat ubiegłych. Jest to jednocześnie informacja na temat tego jakie zyski są potrzebne w przyszłości, aby firmy zaczęły być rentowne dla właścicieli.

Bigi	2007	2008	2008 / 2007 dynamika w %	2009	2009 / 2008 dynamika w %
KRD	0	0	0	0	0
InfoMonitor	3 187	5 233	64	7 835	50
ERIF	4 324	5 079	17	5 435	7
Razem	7 511	10 312	37	13 270	29

Tabela 4. Straty z lat ubiegłych w poszczególnych firmach i w całej branży oraz dynamika przyrostu strat w tys. zł

Niestety straty z lat ubiegłych w 2009 roku pogłębiły się. Ogółem straty te wzrosły z 10,3 mln zł w 2008 roku do 13,3 mln zł w 2009 roku (o 29%). Z tego wzrost dla InfoMonitora wyniósł 50%, a dla ERIF 7%.

Straty z lat ubiegłych dotyczą InfoMonitora (udział 59%) i ERIF (udział 41%).
KRD nie wykazuje tego typu strat.

Rysunek 3. Udział firm w stratach branży z lat ubiegłych

2.5. Kapitały własne

W odróżnieniu od kapitałów podstawowych, które są wkładem akcjonariuszy w firmę kapitały własne informują, w jakim stopniu majątek (aktywa) jest faktyczną własnością firmy (nie jest pokryty zobowiązaniami).

Sytuacja w branży bigów przedstawia się jak niżej.

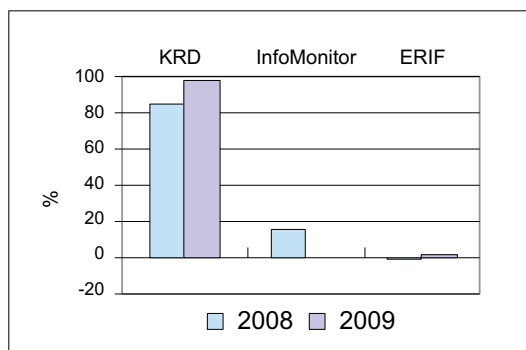
Bigi	2007	2008	Struktura % 2008	2009	2009 / 2008 dynami- ka w %	Struktura % 2009
KRD	6 739	7 630	86	12 409	63	99
InfoMonitor	567	1 365	15	15	-99	-
ERIF	264	-92	-1	150	x	1
Razem	7 570	8 903	100	12 574	41	100

Tabela 5. Kapitały własne i ich struktura w tys. zł

Jeżeli chodzi o kapitały własne **KRD jest rzeczywistym hegemonem w branży. Do niego należy 99% kapitałów całej grupy.** W 2009 roku wzrosły one o 63%.

Należy odnotować poprawę sytuacji w ERIF, gdzie w 2008 roku były kapitały ujemne (- 92 tys. zł); na koniec 2009 roku są dodatnie w wysokości 150 tys. zł.

Trzeba pamiętać, że każdy big rozpoczynając działalność musiał dysponować 4 000 tys. zł kapitału podstawowego. Tak niskie posiadane obecnie kapitały własne w przypadku InfoMonitora i ERIFu oznaczają, że przez kilka lat swojej działalności firmy te straciły posiadany początkowo kapitał. Jedynie KRD efektywnie wykorzystał posiadane środki, co roku zwiększając kapitały własne.

Rysunek 4. Struktura kapitałów własnych w branży

2.6. Aktywa

Cały sektor biur informacji gospodarczej posiadał w 2009 roku 21,7 mln zł aktywów. Największy udział w aktywach sektora należał do KRD, który wynosił 86% (18,7 mln zł.). Następny był InfoMonitor z kwotą aktywów blisko 2,3 mln zł, co oznaczało 11% udział w aktywach sektora oraz ERIF z kwotą 0,7 mln zł, co oznaczało udział w aktywach sektora na poziomie 3 %.

Bigi	2007	2008	Struktura % 2008	2009	2009 / 2008 dynami- ka w %	Struktura % 2009
KRD	11 143	14 337	72	18 721	31	86
InfoMonitor	3 905	5 171	26	2 288	-56	11
ERIF	411	461	2	665	44	3
Razem	15 459	19 969	100	21 674	9	100

Tabela 6. Aktywa sektora bigów i ich struktura w tys. zł

2.7. Zatrudnienie

W 2009 roku w całej branży bigów w Polsce pracowało 117 osób. Najwięcej, bo 78, w KRD, następnie w InfoMonitorze – 27 i w ERIF – 12 osób. Prezentuje to poniższa tabela.

Bigi	2007	2008	2008 / 2007 dyna- mika w %	Struk- tura % 2008	2009	2009 / 2008 dyna- mika w %	Struk- tura % 2009
KRD	49	65	33	60	78	20	67
InfoMonitor	17	31	82	28	27	-13	23
ERIF	13	13	0	12	12	0	10
Razem	79	109	38	100	117	7	100

Tabela 7. Zatrudnienie w branży w 2007-2009 osoby

W strukturze zatrudnienia w branży bigów największy udział ma KRD. Wynosi on 67% zatrudnienia w branży. Wzrost zatrudnienia w 2009 roku nastąpił w KRD (o 20%), zmniejszenie w InfoMonitorze (o 13%); w ERIF bez zmian.

Efektywność zatrudnienia, w sensie zysku netto wypracowanego przez osobę przedstawiona zostanie w dalszej części raportu.

3. Wskaźniki efektywnościowe

3.1. Efektywność kapitałów własnych (ROE)

Liczymy jako relację wyniku netto do wartości kapitałów własnych.

	2007	2008	2009
KRD	19	12	39
InfoMonitor	-361	-191	minus 180 razy
ERIF	x	x	161

Tabela 8. W %

Przedstawiona wyżej sytuacja wymaga komentarza. Przy drastycznym zmniejszeniu kapitałów własnych InfoMonitora (z 1365 tys. zł do 15 tys. zł) i ujemnym wyniku finansowym na poziomie 2008 roku (- 2 700 tys. zł) rozpatrywana relacja jest ujemna 180 razy (inaczej minus 18 000 %). Następny komentarz dotyczy ERIF-u. Efektywność kapitałów własnych 161% sugeruje, że jest to doskonały wynik. Niestety jest on rezultatem bardzo niskiego kapitału własnego (150 tys. zł); trzeba przyznać że jest to wynik lepszy niż w ubiegłym roku (- 92 tys. zł), aczkolwiek żadnego przełomu nie ma.

W tej sytuacji i tutaj **wynik KRD jest doskonały** – zysk netto stanowi 39% wartości kapitałów własnych. Jest to wynik niezwykle rzadko osiągalny w innych branżach.

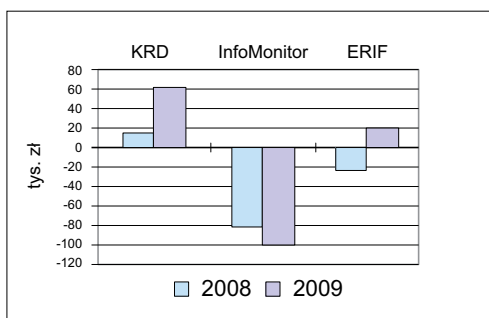
3.2. Efektywność zatrudnienia

Efektywność zatrudnienia w tym opracowaniu mierzymy wielkością zysku lub straty na jednego zatrudnionego. Wielkości te w latach 2008-2009 są następujące:

	2008	2009
KRD	14	61
InfoMonitor	-84	-100
ERIF	-27	20

Tabela 9. Zysk/strata na jednego zatrudnionego tys. zł/osoba

Jak widzimy efektywność zatrudnienia w KRД w 2009 roku wzrosła 4,5 krotnie, pogorszyła się w InfoMonitorze i w niewielkim zakresie poprawiła się w ERIF.

Rysunek 5. Wielkość zysku lub straty na 1 zatrudnionego

3.3. Przychody na jeden raport

Przyjmuje się, że bigi sprzedały następujące liczby raportów w kolejnych dwóch latach.

Bigi	2007	2008	2008 / 2007 dynam. w %	Struktura % 2008	2009
KRD	966 000	2 392 577	148	34	4 277 497
InfoMonitor	1 455 591	4 556 298	213	64	5 529 744
Z tego na rynek niebankowy ³	b.d	95-125 tys.	b.d.		90-115 tys.
ERIF	115 000 ⁴	115 000	b.d.	b.d.	b.d. ⁵
Razem	2 536 591	7 063 875	178	100	

Tabela 10. Wielkość sprzedaży raportów przez bigi⁶ w szt.

³ Szacunki własne.

⁴ Dla wyliczenia dynamiki przyrostu dla branży przyjęto, że ERIF w 2007 roku sprzedał tyle samo raportów co w 2008 r.

⁵ ERIF odmawia podawania danych o liczbie sprzedanych raportów.

⁶ Za Gazetą Prawną z 18.06.2009 r.

Bigi	2008	2009
KRD	12,68	10,70
InfoMonitor	1,04	1,19
ERIF	13,30	b.d.

Tabela 11. Wielkość przychodów na jeden sprzedany raport zł/szt.

3.4. Zysk netto/strata na jeden raport

Podobnie wyliczymy zyski/straty netto na jeden sprzedany raport. Kształtują się one jak niżej.

Bigi	2008	2009
KRD	0,37	1,18
InfoMonitor	-0,57	-0,49
ERIF	-3,10	b.d.

Tabela 12. Zysk netto/strata bigów na jednym sprzedanym raporcie zł/szt.

Jak widać KRD w 2008 roku zarabiał na jednym raporcie 0,37 zł, a w 2009 roku już 1,18 zł. Natomiast InfoMonitor tracił na jednym sprzedanym raporcie 0,57 zł, a w 2009 zmniejszył stratę do 0,49 zł. ERIF w 2008 roku tracił na jednym raporcie najwięcej, bo 3,10 zł, za 2009 ERIF odmówił danych o liczbie sprzedanych raportów.

4. Wynagrodzenia

4.1. Wynagrodzenia ogółem

Tabela pokazuje wielkość wynagrodzeń w branży bigów. Najwyższe wynagrodzenia ogółem w 2009 roku wystąpiły w KRD i wyniosły 4,3 mln zł. Przyrost wynagrodzeń w KRD wyniósł 26%. Stanowiły one 57% w strukturze całej branży.

Bigi	2007	2008	2008 / 2007 dy- namika w %	Struktura % 2008	2009	2009 / 2008 dy- namika w %	Struktura % 2009
KRD	1 893	3 412	80	55	4 298	26	57
InfoMonitor	1 298	1 984	53	32	2 295	16	31
ERIF	589	834	42	13	920	10	12
Razem	3 780	6 230	65	100	7 513	21	100

Tabela 13. Wynagrodzenia ogółem tys. zł

Drugi pod względem dynamiki przyrostu wynagrodzeń oraz pod względem udziału w wynagrodzeniach branży był w 2009 roku InfoMonitor. Na trzecim miejscu uplasował się ERIF.

Następna tabela pokazuje wynagrodzenia na zatrudnionego. Należy ją traktować z dużą ostrożnością, gdyż zaprezentowane dane są danymi średnimi. Faktycznie wypłacane wynagrodzenia mogą się różnić od tu zaprezentowanych ze względu na zmianę wielkości zatrudnienia w ciągu roku i inne składowe. Dane te dają jednak ogólny pogląd na poziom wynagrodzenia w poszczególnych firmach.

Bigi	2007	2008	2009
KRD	3,20	4,40	4,60
InfoMonitor		5,30	7,08
ERIF		5,30	6,39

Tabela 14. Przeciętna wysokość wynagrodzenia na 1 zatrudnionego tys. zł/m-c

Z tabeli wynika, że najwyższe wynagrodzenia na 1 zatrudnionego w 2009 roku były wypłacane w InfoMonitorze (7,08 tys. zł) i ERIFie (6,39 tys. zł), a najniższe w KRD, gdzie wyniosło 4,6 tys. zł.

4.2. Wynagrodzenia zarządów

Koszty osobowe zarządów kształtowały się jak niżej:

Bigi	Liczba członków zarządu	tys. zł/rok cały zarząd 2008	tys. zł/m-c/osobę	Liczba członków zarządu	tys. zł/rok cały zarząd 2009	tys. zł/m-c/osobę
KRD	2	377	16	2	653	27
InfoMonitor	2	317	13	2	389	16
ERIF	1	297	25	2	348	15

Tabela 15. Wynagrodzenia zarządów bigów tys. zł/rok

Z tabeli wynika, że najwyższe wynagrodzenie w skali roku na członka zarządu miesięcznie przypada w KRD, a najniższe w ERIF. Natomiast łącznie w skali roku najwyższe wynagrodzenie pobierał zarząd KRD – co nie dziwi jeśli spojrzeć na wyniki tej firmy, następnie zarząd InfoMonitora, a najniższe zarząd ERIFu, przy czym jest ono kwotowo zbliżone do wynagrodzenia zarządu InfoMonitora.

4.3. Wynagrodzenia Rad Nadzorczych

Wynagrodzenia roczne Rad Nadzorczych kształtowały się w latach 2008-2009 jak w poniższej tabeli.

Bigi	2008	2009	2009/2008 dynamika w %
KRD	112	267	138
InfoMonitor	13	14	8
ERIF	0	0	0

Tabela 16. Wynagrodzenia rad nadzorczych tys. zł

Najwyższe wynagrodzenie w 2009 roku uzyskała Rada Nadzorcza KRD 267 tys. zł, (wzrost o 138%), a następnie InfoMonitora – 14 tys. zł. Rada Nadzorcza ERIF nie pobiera wynagrodzenia.

Notatki